

Твиго Зтардоли
Марко Поло
ошкривање чуда

Превела с италијанског
Гордана Бреберина

мала лагуна

Суџарници и браћа

У ХОДНИКУ одјекнуше тешки кораци и звекет ланаца, а затим шкљоцање брава и засуна. Врата се широм отворише, пустивши да уђе узан сноп светла.

Рустикело отвори очи. Спавао је, па је ћелија била у мраку.

„Улази!“, нареди тамничар.

Стамени мушкарац поносних црта лица, уоквиреног густом кестењастом брадом, искорачи.

„Делићеш ћелију с једним Пизанцем!“, зацерека се чувар. „Нема горе судбине за једног Млечанина!“

Врата се поново затворише, тамничар навуче резу и кораци се удаљише.

Трен касније у мраку засија слабо светло: пламичак свеће.

„Зовем се Рустикело“, рече затвореник, који је такође имао дугу браду.

Он спусти свећу на сто и пружи руку човеку који је управо ушао и који прочисти грло, па одговори: „А ја Марко Поло.“

„Ово је ваш кревет“, рече Рустикело показавши му висећи лежај на зиду. „Јесте ли гладни?“

„Не, нимало.“

„Има вина. Можда је мало разблажено, али добро гаси жеђ.“

Марко Поло одмахну главом и запути се ка кревету. „Једино ми је потребно да се наспавам.“

Рустикело климну главом. „Како хоћете. Лаку ноћ.“ Онда дуну у свећу и поново леже.

Дуго је, међутим, остао будан, питајући се

ко би могао бити тај затвореник који је већ захркао, а чији су изглед и понашање оставили снажан утисак на њега.

Кад је наредног јутра у хелију ушао лично адмирал Ламба Дорија, Рустикело схвати да Марко Поло није обичан затвореник.

„Госпару Поло“, обрати се адмирал Млечанину с поштовањем, „надам се да ће ваш принудни боравак у Ђенови проћи без превеликих непријатности. Обећавам вам да ће се према вама односити онако како заслужује човек вашег положаја.“

Дорија је био заповедник ђеновске флоте, која је недавно победила у бици код Корчуле, у Далмацији, када су оба табора, и ђеновски и млетачки, претрпели страховите губитке. Две поморске републике, зване *Величансѿвени ѿрад* и *Пресвеѿла реѿублика*, биле су супарнице од памтивека, али су биле у сукобу са још једном великом поморском силом тог времена – Рустикеловом Пизом.

„Има ли вести о адмиралу?“, упита Марко Поло.

„Заповедник Андреа Дандоло је, нажалост, одузео себи живот“, одговори Дорија.

Понекад су заповедници више волели да часно изврше самоубиство него да пристану на срамотно заточеништво.

„И колико смо бродова изгубили?“

„Шездесет пет галија.“

Марко Поло је морао да седне. „Какав пораз...“, прошапута скрхано.

Само на млетачкој стани било је око седам хиљада погинулих и исто толико заробљених: то је био тежак ударац за Пресветлу републику.

Победа Ђеновљана није, међутим, била унапред зајемчена.

„Баш сте нас намучили“, признаде адмирал. „Добро сте се борили, храбро и одано.“

Рекавши то, он оде.

„Проклет био и он и цео његов род“,

просикта Рустикело кад су двојица затвореника поново остали сами.

Марко Поло се окрену и погледа га.

„Он прича о оданости! Заточен сам пуних четрнаест година у овој палати само због његовог брата, који нас је кукавички напао“, објасни Рустикело. „То се десило у бици код Мелорије, 6. августа 1284. У мору крај Ливорна тог дана је, заједно с мојим друговима и многобројним галијама, потонула и слава моје вољене републике. Оберто Дорија, брат човека с којим сте малочас разговарали, појавио се изненада са тридесет галија иза једног острва и нанео нам пораз, напавши нас с бока у тренутку док смо били заокупљени чеоним окршајем.“

Марко Поло климну главом. „Чини се да је таква стратегија делотворна“, рече горко. „Не бих то, међутим, назвао кукавичлуком, већ предузимљивошћу или храброшћу.“

„Храброшћу? Како то мислите?“

„Иако је био бројчано слабији од нас, адмирал Дорија је оставио са стране петнаест од седамдесет осам галија које је имао на располагању не би ли нас ухватио на препад. Морате признати како је постојала велика опасност да не успе.“

„Да, али то није у реду...“

„Морали бисте знати да у рату, као и у трговини, побеђује онај ко је одважнији. А наше флоте нису биле довољно одважне.“

Рустикело је ћутке размишљао о овим речима.

Марко Поло онда устаде, приђе столу и наливи вино. „Ви и ја делимо не само исту ћелију него и исту судбину“, рече понудивши другу пехар вина. „Хтели ви то или не, Рустикело из Пизе, ми смо браћа!“

Заточеништво Марка

Пола ни по чему није могло да се пореди са заточеништвом обичних заробљеника.

Адмирал Дорија се побринуо да му ништа не недостаје, па је Рустикело, који је с њим делио ћелију, имао исте повластице: разна јела, добро вино, пристојну одећу, удобан кревет и, с времена на време, свеж ваздух.

„Захваљујући вама, никад

